

Koroze

- Je rozrušování materiálů následkem jejich chemické nebo elektrochemické reakce s prostředím
- Je to nežádoucí jev, který způsobuje postupné snižování určitých vlastností materiálů

Rozdělení koroze

- Podle vnitřního mechanismu
- Podle prostředí
- Podle vzhledu
- Podle mechanického namáhání

Podle vnitřního mechanismu

Chemická koroze

- Vzniká v nevodivém prostředí (nevodivé kapaliny a plyny) oxidací kovů
- V praxi vzniká hlavně v oblasti přehřáté páry, kde vzniká oxidace, nebo při ohřevu oceli v peci, kde se korodovaná vrstva projeví ve formě okují (vrstva oxidů, která sahá do určité hloubky)

Elektrochemická koroze

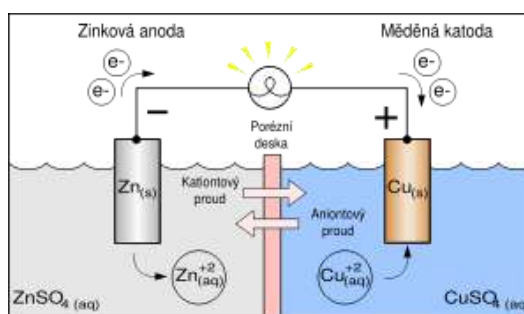
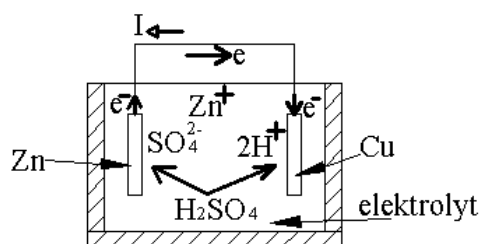
- Funguje na principu galvanického článku
- Vzniká, pokud jsou splněny tři základní podmínky:
  - 1, Dva kovy s různým elektrochemickým potenciálem
  - 2, Tyto kovy musí být spojeny nakrátko
  - 3, Nutná přítomnost vodivého prostředí – elektrolytu
- Místa s nižším elektrochemickým potenciálem tvoří anodu (méně ušlechtilý kov)
- Místa s vyšším elektrochemickým potenciálem tvoří katodu (kovy ušlechtilé)
- Čím je materiál ušlechtilější, tím má větší odolnost proti korozi
- Ionty méně ušlechtilého kovu směřují ke katodě, zde se neutralizují a přecházejí do roztoku elektrolytu
- Vybité ionty nezůstanou pevně na katodě, vytvoří vrstvu, která snižuje rozdíl potenciálu => snížení rychlosti koroze

Elektrochemická řada

Au Ag Cu **H** Pb Sn Ni Fe Cr Zn Mn Al (vpravo jsou ušlechtilé kovy a vlevo méně ušlechtilé)

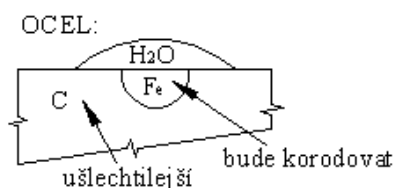
Galvanický článek

- Do elektrolytu H_2SO_4 jsou ponořeny dvě elektrody ze zinku a mědi
- H_2SO_4 se rozloží, zinek na sebe naváže SO_4 , volné elektrony tečou k mědi na kterou se váže H_2
- Méně ušlechtilý prvek (zinek) se tímto rozpustí

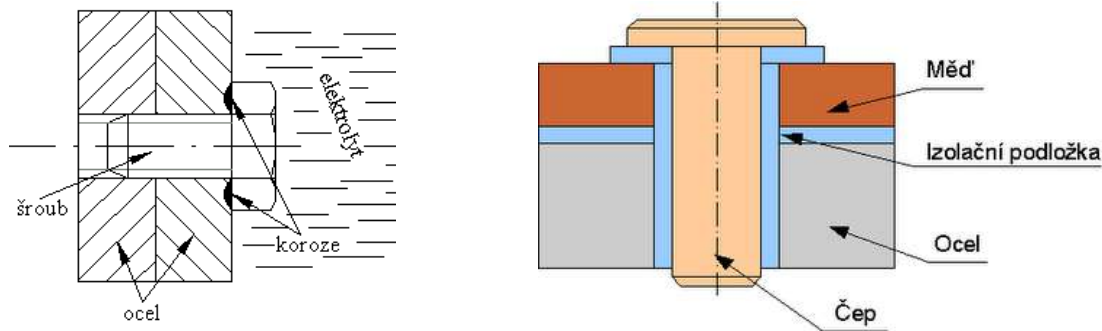
Galvanický mikročlánek

- Koroze může probíhat u čistých kovů nebo slitin (napomáhají tomu vady krystalické mřížky)
- Uhlík je ušlechtilější, proto železo koroduje

Galvanický makročlánek

- Koroze probíhá u dvou součástí, které se dotýkají ve vodivém prostředí
- Příkladem je měděný šroub, který je zařoubovaný do ocelového materiálu – koroduje méně ušlechtilá ocel

Podle prostředí

Atmosférická koroze

- Nejčastější druh koroze
- Na materiál působí klimatické podmínky (vlhkost, teplota, nečistoty v ovzduší)

Půdní koroze

- Závisí na obsahu kyselin, plynů a vody v půdě

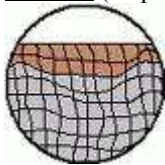
Vodní koroze

- Závisí na PH faktoru, tvrdosti, znečištění a teplotě vody

Podle vzhledu

Rovnoměrná koroze

- Celková (napadá rovnoměrně celý povrch materiálu)

Nerovnoměrná koroze

- Bodová (vzniká v určitém bodě, na malé ploše a zasahuje do velké hloubky - je nejobtížnější jí zjistit)

- Mezikrystalická (postupuje po hranicích zrn)

- Transkrystalická (postupuje napříč zrn)

- Selektivní (pouze u materiálů, který je složen ze dvou složek a koroze napadá pouze jednu složku)

- Místní (nechává místa bez napadení)

Podle mechanického namáhání

Korozní únava

- Vzniká při střídavém namáhání součásti a současného vlivu korozního prostředí

Vibrační koroze

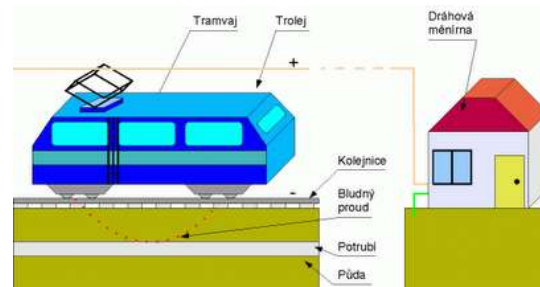
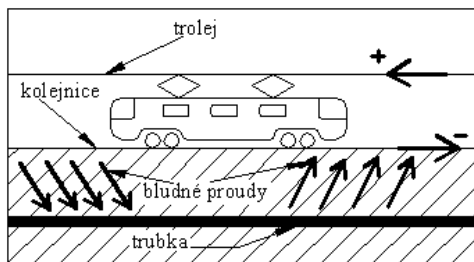
- Vzniká při tření dvou materiálů

Korozní praskání

- Vzniká při namáhání tahem

Koroze vniklá bludnými proudy

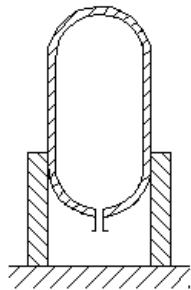
- Tam kde jsou koleje špatně spojené je opuštěn tzv. bludný proud až do míst kde narazí na překážku (kabel)
- Proud je veden dál po kabelu (nebo potrubí) a v místě kde ho proud opustí, tam začne potrubí korodovat

Ochrana proti korozi

Volba vhodného materiálu

- Různé kovové materiály korodují za stejných podmínek různou rychlostí
- Proto volba materiálu umožňuje omezení rychlosti koroze (korozivzdorné a konstrukční oceli)

Konstrukční úpravy

- Zabraňuje se vzniku mikro i makročlánku vhodnou konstrukcí:
  - 1, Izolované spoje materiálů
  - 2, Nádoby s oblým dnem (zabránění usazování nečistot)
  - 3, Výpusť se nesmí dotýkat podlaží, proto se staví na nožky
  - 4, Dlouhé nádoby se provádějí dělené, aby se mohly dobře povrchově upravit
  - 5, Tam kde dochází k úbytku materiálu, zvětšuje se průřez o tzv. přídavek na korozi, který odpovídá předpokládané životnosti výrobku

Technologické úpravy

- Součásti by měly mít co nejhladší povrch
- Měli by se tepelně zpracovávat (normalizační žíhání, žíhání na snížení vnitřního pnutí)

Úpravy korozního prostředí

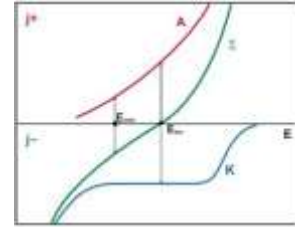
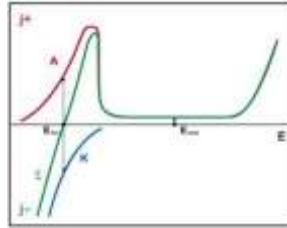
- Používají se vysoušedla, které udržují nízkou relativní vlhkost

Elektrochemické ochrany

- Anodická – katoda je z ušlechtilějšího materiálu než je obal => povlak se vytvoří na obalu a chrání ho
- Katodická – anoda je z méně ušlechtilého materiálu než je obal => povlak se vytvoří na anodě a chrání obal

Katodická ochrana Anodická ochrana

Ochranné povlaky

- Jde o nejrozšířenější způsob ochrany proti korozi
- Zlepšuje také estetický vzhled výrobku
- Povlak chrání výrobek tím, že jej odděluje od korozního prostředí jehož vlivu musí sám dostatečně odolat
- Před nanášením povlaků musíme zkontrolovat zda povrch není mastný, mokvý, znečištěný, rezavý

Kovové povlaky

- *Chemický způsob*: nanášení povlakového kovu bez elektrického povrchu (niklové povlaky)
- *Elektrochemický způsob*: účinek stejnosměrného proudu v galvanické lázni (poměření)
- *Žárové povlaky*: vznikají ponořením do taveniny (zinkování plechů a drátů)
- *Metalizované povlaky*: provádí se nástřikem roztaveného kovu (hliník a zinek)
- *Difúzní povlaky*: difúze povlakovaného kovu do kovu chrněného (chromování)
- *Kondenzační povlaky*: vznikají odpařováním povlakové látky ve vakuu (vnitřky reflektorů)

Nátěry

- Souvislé povlaky o požadovaných vlastnostech
- Nátěrová hmota je filmotvorná látka, která se nanáší v tekutém až těstovitém skupenství

Povlaky z plastu a pryže

- Nanášejí se lepením fólie nebo lisováním ve formě, nejčastěji na ohřátý povrch (používá se teflon)

Smaltování

- Nanášení tenké vrstvy borsilikátového skla
- Smalty jsou lehké, chemicky dobře odolné, ale nesnášejí nárazy a velké změny teplot

Galvanické pokovování

- Nanášení kovového povlaku na základní kov
- Provádí se elektrolýzou

